

Bild- och form på Eriksdalsskolan

Innehåll

Allmän del:

Bilden som språk	s.2
Stockholms bild- och formklasser	s.2
Sammanhang och självständighet	s.2
Vår kunskapssyn och vårt arbetssätt	s.3
Skolan som en del av samhället	s.3
Integrering och struktur	s.3

Traditioner:

Inskolning	s.4
Fadderverksamhet	s.4
Tantodag	s.4
Temaveckor	s.5
Vernissager	s.5
Utspark	s.6
Exempel på integrerat arbete	s.7-8

Här når du oss:

Eriksdalsskolan
Ringvägen 58-66
118 61 Stockholm
(Tag buss 4 från Hornstull eller Skanstull. Hållplasten heter Rosenlund/Sös)

eller ring oss:

telefon expeditionen	508 40 550
Bitr. rektor Yvonne Axell	508 40 397
Profilansvarig Ann-Charlotte Säfbom	508 40 350
Profilansvarig Annika Andersson	508 40 354

Bilden som språk

Det sägs att den moderna människan möts av lika mycket information på en timme, som 1800-tals människan fick under en livstid. Mycket hänger samman med utvecklingen av media och inte minst med Tv och Internet. En stor del av detta "nya" informationsflöde består av bilder. Att tolka bilder och att uttrycka sig i bilder blir en väsentlig del av att utvecklas som självständig individ i det moderna samhället.

Men det är mer än så. Genom att ge eleverna grunderna och kunskaperna inom bild och form, får de tillgång till ytterligare ett uttryckssätt, som kan hjälpa dem att fördjupa och förstå kunskap inom andra ämnen eller förstärka självkänslan genom att de lär sig behärska ett område från grunden.

Sedan 1991 har vi på Eriksdalsskolan i Stockholm haft förmånen att arbeta med detta viktiga område. Här försöker vi beskriva hur vi tänker, hur våra mål ser ut och vi ger även några praktiska exempel på hur vi arbetar. Vill du veta mer, tveka inte utan kontakta oss. Telefonnummer och adresser hittar du på sista sidan.

Stockholms bild- och formklasser, lite historik

1991 startades verksamheten på Eriksdalsskolan på Södermalm. Bild- och formklasserna är en av Stockholm tre centrala profileringar, med dansklasserna på Högalidsskolan och musikklasserna på Adolf Fredrik som de två andra.

Till bild- och formklasserna kan samtliga elever i årskurs 3 inom Stockholms stad söka. Eleverna söker på arbetsprover samt arbetar tillsammans med personalen under en testdag. Därefter antas 60 elever till två klasser.

Utbildningen omfattar år 4-9 med en speciell timplan där bild och slöjd utgör karaktärsämnen.

I år 7-9 har eleverna dessutom möjlighet att välja mellan tre olika fördjupningar: bild-slöjd- eller mediafördjupning där följande områden bearbetas i olika omfattning: Teckning, måleri, grafik, design, arkitektur, kultur- och konsthistoria, bildanalys, skulptur, mode, mönsterkunskap, textila bilder, återbruk, smide, verktygstillverkning, smyckeslöjd, modellbygge, konsthantverk, analogt & digitalt foto, mörkrumsarbete, ljussättning, manusarbete, redigering, klipptekniker, ljudläggning och layout.

Sammanhang och självständighet

De två orden sammanfattar vår vision för elever i bild- och formklasserna. Med bild och gestaltning som redskap hjälper vi till att skapa sammanhangen. Till exempel kan eleverna med bildens hjälp - integrerat i den övriga undervisningen - få en tydlig bild av hur det var att leva på Medeltiden. Resultatet blir ofta att kunskaperna fördjupas och intresset ökar. Sammanhanget klarnar. Självständigheten handlar om att ge eleverna redskapen till att förverkliga och genomföra sina idéer oavsett om det gäller att genomföra arbete ensam eller i grupp.

Vår kunskapssyn och vårt arbetssätt

"Sammanhanget förstärker delarna". Så skulle man kunna uttrycka vår syn på kunskap, en tanke som vi praktiskt arbetar med så mycket som möjligt. Genom att arbeta på ett integrerat sätt, över ämnesgränserna, får eleverna möjligheten att fördjupa sin kunskap och få flera infallsvinklar på ett och samma område.

Inom bild och form har vi två arbetslag, ett för år 4 - 6 och ett för år 7 - 9. Varje arbetslag består av ca 15 personer och i varje arbetslag ingår tre bildlärare och en till två slöjdlärare. Resten av laget utgörs av klasslärare från mellanstadiet eller ämneslärare från högstadiet. Med denna lagindelning blir tematiska och projektinriktade arbetsformer en naturlig del av undervisningen. Varje klass har två mentorer, varav den ena följer klassen i 6 år.

Skolan som en del av samhället

Vi försöker att i så stor utsträckning som möjligt arbeta tillsammans med "partners" utanför skolan. Bild- och formklasserna har fått stor uppmärksamhet tack vare vårt ämnesintegrerade arbetssätt, där teori och praktik har vävts samman. Vi tar emot många studiebesök, både från Stockholmsområdet och övriga landet.

Integrering och struktur

Ur tjänsteutlåtandet 1990-10-16, som var underlag när BOF startades:

*" Undervisningen i bild- och formklasserna har behov av speciellt rustade lokaler, specialinriktat personallag samt möjligheter till alternativ pedagogisk verksamhet"
" Samtliga estetisk-praktiska ämnen bör ges en än mer framträdande roll och samverka med teoretiska ämnen. Resultat av senare tids forskning visar att bildarbete är en av central betydelse för barns utveckling av symbol- och språkfunktioner samt barns begreppsbyggnad."*

Bild- och formeleverna har fler timmar bild och slöjd per vecka än en ordinär grundskola. Målet är att dra fördel av det "språk" som dessa uttrycksmedel erbjuder. Att berätta med en bild, en film eller genom att tillverka ett föremål inom ett kunskapsområde ger en extra dimension till befästandet av kunskaper och ökar lusten för inläring. Därför har vi valt att i så stor utsträckning som möjligt integrera våra ämnen. Det ger också en upplevelse av en mer sammanhållen skoldag för eleven, samt en ökad förståelse varför man gör vissa saker, vad man ska "ha det till".

Vi integrerar ämnen på tre olika sätt; parallellintegrering, temaveckor och projektarbete.

Inskolning år 4

Inskolningen i en ny klass på vår skola börjar egentligen redan i maj i år 3 med en informationskväll dit alla antagna elever med föräldrar är inbjudna.

Efter en kort information tar våra sjätteklassare de blivande fyrorerna på en guidad tur genom skolan. Under tiden fortsätter informationen till föräldrarna och tillfälle ges att ställa frågor. Klasslistorna brukar oftast vara klara vid detta tillfälle och de är sammansatta så att resvägarna ska sammanfalla i största möjliga utsträckning. Mötet avslutas med att föräldrar och barn hittar varandra igen klassvis på vårvernissagen som de nuvarande år 4 gjort. Där får man tillfälle att titta lite närmare på sina lärare och klasskamrater, kanske samlas en stund och till sist en chans att beskåda vernissagen.

Under sommaren kommer ett brev hem där föräldrar och elev kallas till upprop.

De första 2 veckorna går man oftast som ny elev kortare skoldagar efter ett inskolningsschema. Det är 29 nya kamrater, många nya lärare att lära känna i en helt ny miljö. Därför har vi valt att så mycket som möjligt jobba med att lära känna den egna halvklassen först.

Under inskolningsperioden hålls även inskolningssamtal.

Efter inskolningens slut går eleverna över till sitt ordinarie schema.

Fadderverksamhet

Att börja på en ny skola innebär alltid en stor förändring.

När man börjar i år 4 på bild- och form får man sig en fadder tilldelad. Denna fadder går i årskurs 5 bild- och form. Fadderns första uppgift är att under dag 1 eller 2 ta sitt fadderbarn och i en mindre grupp gå runt och visa skolans viktigaste platser: matsalen, idrotten, musiken, bildsalen, slöjden etc.

Därefter ser det lite olika ut beroende på vad de olika fadderparallellerna kommer överens om.

Vid temaveckor eller större samarbeten brukar man alltid som fadder/fadderbarn på något sätt arbeta ihop i par, mindre eller större grupp.

Tantodagen -

en tradition på mellanstadiet...

...som genomförs efter 4:ornas inskolningsperiod.

Det är för den enskilde eleven i år 4 och 5 en tvådelad dag där man jobbar i mindre grupper bestående av faddrar och fadderbarn. Halva dagen går man en "tivolirunda" som år 6 ansvarar för, och den andra halvan av dagen bygger man något tillsammans i gruppen. Det brukar vara en trevlig dag då alla mellanstadie-bofare får träffa varandra och dessutom se alla de lärare som arbetar inom Bof år 4-6. Matsäck äter alla gemensamt mitt på dagen.

Temaveckor

Någon gång varje termin bryter vi upp schemat och arbetar heltid med ett tema. Temat kan vara gemensamt för alla år, eller bara gälla ett arbetslag d.v.s. år 4-6 eller 7-9. Eleverna kan få jobba i mindre grupper med bara elever ur sin årskurs, det kan vara årsblandade grupper eller det kan förekomma föreläsningar i storgrupp. Man kan komma att tillhöra samma grupp hela veckan och fördjupa sig inom ett arbetsområde eller det kan vara temaarbete i stationssystem där eleverna roterar och alla får prova på allt. Eleven får vid temats början reda på målen för arbetet och hur det ska redovisas/bedömas. Ett tema per år får eleverna bestämma innehåll på.

Exempel på temaveckor som vi haft under åren:

År 4-5

Nordenvecka
Jultema
No/teknik-vecka
Kropp och själ

År 4-6

Bokvecka
Filmvecka

År 4-9

Stolar
Bygga bo
Tiden
1900-talet och framtiden

År 7-9

Sex och samlevnad
Antiken
Kropp och kläder
Renässansen

Vernissager fångar fokus

Ett utmärkt tillfälle att komma och titta på allt fint som era barn jobbat med är att besöka våra vernissager. Dit är alla föräldrar, syskon och vänner välkomna.

Inom bild och form arbetar vi mycket med utställningar. Vi har sett att det bland eleverna skapar ett bra fokus på uppgiften och att det också automatiskt ger en fördjupning av ämnet och en större förståelse för helheten.

Innehållet på vernissagen kan variera från termin till termin. Det kan vara alster från alla skolans ämnen. Det kan vara valda delar av ett integrerat arbete eller det kan vara en visuell redovisning av ett begränsat arbetsområde. Meningen är egentligen inte att man ska titta på "hur duktiga alla varit", även fast det oftast är det man slås av, utan

att se till processen - hur vi jobbat med något. Ett inte ovanligt inslag är skisser och halvfärdiga saker, där man tydligt kan se hur eleverna jobbat och vad de tänkt på vägen fram till målet.

Varje år under år 4-8 ställer eleverna ut sina arbeten på ett vernissage i skolan. Utställningen är obligatorisk för eleverna och kompenseras i efterhand genom några "lediga" lektioner. Utställningsdagen går eleverna inte hem mellan skoldagens slut och utställningens öppnande utan man äter mellanmål och väntar på att föräldrar och andra anhöriga kommer till skolan. Eleverna visar sina närmaste runt och man får som anhörig tillfälle att träffa de lärare som arbetar med klassen.

I år 9 är det dags för niornas slutvernissage, en speciell utställning där eleverna får presentera sina examensarbeten. De två år-nio-klasserna röstar fram ett tema som de utgår från i sitt arbete. Eleverna väljer själva innehåll och vilken uttrycksform de vill arbeta med. Meningen är att under en längre tid kunna fördjupa sig i ett innehåll och en teknik. Om all bild- slöjd- och fördjupningstid under vårterminen används till examensarbetet, kan eleven arbeta ungefär 8 lektioner i veckan med detta. Oftast visas sen arbetena upp på annan lokal än skolan. Hela utställningen planeras och genomförs av eleverna, vilket innebär att de själva hänger utställningen, tar kontakt med media, gör affischer, inbjudningskort, planerar vernissagen samt informerar besökare om utställningen. Utställningen hålls i mitten av maj och varar 3-5 dagar.

Utöver dessa vernissager har Bild och form en rad samarbeten med etablerade institutioner i Stockholm. Som exempel kan nämnas det s.k. "Stolsprojektet" - där varje elev fick skapa sin egen stol i modellform. Modellerna ställdes sedan ut på Arkitektmuséet. Ett annat projektarbete, 1600-talet, ställdes ut på Vasamuséet.

Utspark

För att sätta punkt för elevernas sex år på Bild och form brukar vi ha en fest där vi plockar fram minnen från åren som gått och där alla får en chans att ta adjö av de lärare man haft under sin skoltid här.

Festen är ett knytkalas till för alla föräldrar, syskon, nya och gamla lärare samt förstås de elever som just står i begrepp att sluta.

Ibland väljer vi att kalla tillställningen "Penselutdelningen" - och vad det står för får man gissa sig till...

Exempelsamling på parallellintegrerat arbete

År 4

Jag-tema under inskolningen
Sverige
Vikingatiden
Sagor

År 5

Norden
Europa
Kroppen
Medeltiden

År 6

Stormaktstiden
Rymden
ANT
Jordens utveckling

År 7

Sagor/myter
Stockholm
Antiken
Människans utveckling

År 8

Kroppen
Ljud - ljus - optik
Revolutioner och nya ideal
Industrialismen
Demokrati

År 9

Författare, konstnärer, tonsättare
Modernismen
Världskrigen
Världsreligionerna

